

ПЕРШИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради Першого
європейського університету,
від 28 травня 2026 р., протокол № 2

Введено в дію наказом ректора Першого
європейського університету
від 28 травня 2026 р., №27/26-ОД

Олег ВОВК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ЦИКЛУ ВТОРИННОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ХІРУРГІЯ»

Галузь знань:
Спеціальність:
Складник освіти:
Цільова група:

I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Хірургія

Післядипломна освіта, вторинна спеціалізація
Лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з
лікарських спеціальностей, крім спеціальностей
стоматологічного, педіатричного,
медико-профілактичного, лабораторного,
медико-психологічного профілю;
лікарі-хірурги дитячі; лікарі-хірурги, які не
працювали більше трьох років за цією
спеціальністю.

Лікар-хірург

Професійна
кваліфікація:
Термін підготовки:

9 місяців

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму підготовки лікарів на циклі вторинної лікарської спеціалізації зі спеціальності «Хірургія» складено відповідно до постанови КМУ «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» від 14 липня 2021 року № 725 (зі змінами), наказів МОЗ України: від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру» (зі змінами); від 25 липня 2023 року № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»; від 16 квітня 2025 року № 650 Про затвердження «Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я та внесення змін до деяких наказів МОЗ України», робочою групою колективу кафедри хірургічних хвороб з курсом анестезіології та інтенсивної терапії під керівництвом проректора з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти у складі:

Керівник робочої групи:

Бондарев Р.В. – д. мед. н., проф., завідувач кафедри хірургічних хвороб з курсом пластичної хірургії.

Робоча група:

1. Колеснік О.П. – д. мед. н., проф. завідувач кафедри онкології, онкохірургії та радіології.
2. Абу Шамсія Рамі Нуаманович – к. мед. н., доцент кафедри хірургічних хвороб з курсом пластичної хірургії.

Рецензенти:

1. Гавриленко Ю.В. – д. мед. н., проф., професор кафедри хірургічних хвороб з курсом анестезіології та інтенсивної терапії.
2. Валіхновський Р.В. – к. мед. н., проф., професор кафедри хірургічних хвороб з курсом анестезіології та інтенсивної терапії.

Освітню програму обговорено на спільному засіданні працівників Навчально-наукового інституту післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку Першого європейського університету і членів робочої групи (протокол № 1 від 21.05.2026 року) та рекомендовано до подання на розгляд Науково-методичної ради університету.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до постанови КМУ «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» від 14 липня 2021 року № 725 (зі змінами), наказів МОЗ України: від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру» (зі змінами); від 25 липня 2023 року № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»; від 16 квітня 2025 року № 650 Про затвердження «Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я та внесення змін до деяких наказів МОЗ України» – спеціалізація «Хірургія» здобувається лікарями, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, педіатричного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; лікарями-хірургами дитячими; лікарями-хірургами, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю і триває 9 місяців (1404 год. / 46,8 кредиту ECTS).

Мета циклу спеціалізації – набуття слухачами нових загальних і спеціальних компетентностей, необхідних для вирішення типових і складних спеціалізованих завдань у межах професійної діяльності за спеціалізацією «Хірургія», спеціальністю І2 (222) «Медицина».

Освітній процес із вторинної лікарської спеціалізації «Хірургія» включає: лекції, практичні, семінарські заняття та самостійну роботу.

Лікарям, які пройшли повний курс навчання на циклі спеціалізації з хірургії, успішно склали іспит, який включає співбесіду, тестування, практичні навички, атестаційною комісією на визначення знань та практичних навичок присвоюється професійна кваліфікація «Лікар-хірург» та видається сертифікат установленого зразка.

І. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Складник освіти	Післядипломна освіта, вторинна спеціалізація
Спеціальність	Хірургія
Професійна кваліфікація	Лікар-хірург
Передумови вступу	Лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, педіатричного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; лікарі-хірурги дитячі; лікарі-хірурги, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Форма проходження вторинної спеціалізації	Очно-дистанційна з використанням комп'ютерних технологій у режимі реального часу
Мова (и)	Українська
Обсяг програми	9 місяців (1404 годин/46,8 кредитів ЄКТС) для лікарів, які закінчили інтернатуру за однією із лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, педіатричного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю
Академічні права лікаря-спеціаліста	Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих.
Моніторинг та оцінювання	Заходи з оцінювання складаються з поточного, проміжного та підсумкового оцінювання (атестація) та здійснюються відповідно до наказу МОЗ України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру» (зі змінами).

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ТА НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тривалість навчання – 9 місяців (1404 навчальних години, 46,8 кредитів ЄКТС). З них:

лекцій: 176 годин;
 семінарських занять: 182 години;
 практичних занять: 346 годин;
 самостійна робота: 700 годин;
 атестація: 6 годин.

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Лекції	Семінари	Практичні	Самостійна робота	Всього
Основна дисципліна						
Розділ 1. Загальні основи хірургії						
1.1	Організація хірургічної допомоги населенню	2	2	2	8	14
1.2	Топографічна анатомія та оперативна хірургія	8	8	8	22	46
1.3	Спеціальні методи дослідження в хірургії	8	8	12	26	54
1.4	Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія в хірургії	6	6	8	22	42
1.5	Трансфузіологія та нутриціологія в хірургії	4	4	4	12	24
1.6	Хірургічна інфекція	12	12	20	32	76
Розділ 2. Хірургія органів грудної та черевної порожнини						
2.1	Торакальна хірургія	14	14	16	48	92
2.2	Абдомінальна хірургія	20	26	110	162	318
2.3	Проктологія	8	6	8	24	46
2.4	Хірургія ендокринної системи	6	4	10	22	42
Розділ 3. Спеціалізовані галузі хірургії						
3.1	Судинна хірургія	6	4	12	24	46
3.2	Невідкладна хірургія в урології та гінекології	6	6	8	20	40
3.3	Хірургія дитячого віку	6	6	8	20	40
3.4	Онкологія	12	12	10	34	68
Розділ 4. Травматологія та невідкладні стани						
4.1	Основи травматології та ортопедії	8	6	12	26	52
4.2	Опіки та відмороження	6	8	10	24	48
Атестація			6			6
Всього		132	138	258	526	1054

Додаткові та суміжні дисципліни						
1.	Особливо небезпечні інфекції. Проблеми СНІДу та вірусних гепатитів. Туберкульоз Імунопрофілактика.	16	16	32	60	124
2.	Організація невідкладної медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях	14	14	28	56	112
3.	Менеджмент в охороні здоров'я. Медичне право. Протидія насильству в сім'ї. Медична інформатика	14	14	28	58	114
Всього годин додаткових та суміжних дисциплін		44	44	88	174	350
Разом		176	182	346	700	1404

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Код	Назва курсу	К-сть навч. годин
Основна дисципліна		
Розділ 1. Загальні основи хірургії		
1.1	Організація хірургічної допомоги населенню	2
1.2	Топографічна анатомія та оперативна хірургія	8
1.3	Спеціальні методи дослідження в хірургії	8
1.4	Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія в хірургії	6
1.5	Трансфузіологія та нутриціологія в хірургії	4
1.6	Хірургічна інфекція	12
Розділ 2. Хірургія органів грудної та черевної порожнини		
2.1	Торакальна хірургія	14
2.2	Абдомінальна хірургія	20
2.3	Проктологія	8
2.4	Хірургія ендокринної системи	6
Розділ 3. Спеціалізовані галузі хірургії		
3.1	Судинна хірургія	6
3.2	Невідкладна хірургія в урології та гінекології	6
3.3	Хірургія дитячого віку	6
3.4	Онкологія	12
Розділ 4. Травматологія та невідкладні стани		
4.1	Основи травматології та ортопедії	8
4.2	Опіки та відмороження	6
Всього годин основної дисципліни		132
Додаткові та суміжні дисципліни		
1.	Особливо небезпечні інфекції. Проблеми СНІДу та вірусних гепатитів. Туберкульоз Імунопрофілактика.	16
2.	Організація невідкладної медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях	14
3.	Менеджмент в охороні здоров'я. Медичне право. Протидія насильству в сім'ї. Медична інформатика	14
Всього годин додаткових та суміжних дисциплін		44
Разом		176

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Код	Назва курсу	К-сть навч. годин
Основна дисципліна		
Розділ 1. Загальні основи хірургії		
1.1	Організація хірургічної допомоги населенню	2
1.2	Топографічна анатомія та оперативна хірургія	8
1.3	Спеціальні методи дослідження в хірургії	8
1.4	Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія в хірургії	6
1.5	Трансфузіологія та нутриціологія в хірургії	4
1.6	Хірургічна інфекція	12
Розділ 2. Хірургія органів грудної та черевної порожнини		
2.1	Торакальна хірургія	14
2.2	Абдомінальна хірургія	26
2.3	Проктологія	6
2.4	Хірургія ендокринної системи	4
Розділ 3. Спеціалізовані галузі хірургії		
3.1	Судинна хірургія	4
3.2	Невідкладна хірургія в урології та гінекології	6
3.3	Хірургія дитячого віку	6
3.4	Онкологія	12
Розділ 4. Травматологія та невідкладні стани		
4.1	Основи травматології та ортопедії	6
4.2	Опіки та відмороження	8
Атестація		6
Всього годин основної дисципліни		138
Додаткові та суміжні дисципліни		
1.	Особливо небезпечні інфекції. Проблеми СНІДу та вірусних гепатитів. Туберкульоз Імунопрофілактика.	16
2.	Організація невідкладної медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях	14
3.	Менеджмент в охороні здоров'я. Медичне право. Протидія насильству в сім'ї. Медична інформатика	14
Всього годин додаткових та суміжних дисциплін		44
Разом		182

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Код	Назва курсу	К-сть навч. годин
Основна дисципліна		
Розділ 1. Загальні основи хірургії		
1.1	Організація хірургічної допомоги населенню	2
1.2	Топографічна анатомія та оперативна хірургія	8
1.3	Спеціальні методи дослідження в хірургії	12
1.4	Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія в хірургії	8
1.5	Трансфузіологія та нутриціологія в хірургії	4

1.6	Хірургічна інфекція	20
Розділ 2. Хірургія органів грудної та черевної порожнини		
2.1	Торакальна хірургія	16
2.2	Абдомінальна хірургія	110
2.3	Проктологія	8
2.4	Хірургія ендокринної системи	10
Розділ 3. Спеціалізовані галузі хірургії		
3.1	Судинна хірургія	12
3.2	Невідкладна хірургія в урології та гінекології	8
3.3	Хірургія дитячого віку	8
3.4	Онкологія	10
Розділ 4. Травматологія та невідкладні стани		
4.1	Основи травматології та ортопедії	12
4.2	Опіки та відмороження	10
Всього годин основної дисципліни		258
Додаткові та суміжні дисципліни		
1.	Особливо небезпечні інфекції. Проблеми СНІДу та вірусних гепатитів. Туберкульоз Імунопрофілактика.	32
2.	Організація невідкладної медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях	28
3.	Менеджмент в охороні здоров'я. Медичне право. Протидія насильству в сім'ї. Медична інформатика	28
Всього годин додаткових та суміжних дисциплін		88
Разом		346

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Код	Назва курсу	К-сть навч. годин
Основна дисципліна		
Розділ 1. Загальні основи хірургії		
1.1	Організація хірургічної допомоги населенню	8
1.2	Топографічна анатомія та оперативна хірургія	22
1.3	Спеціальні методи дослідження в хірургії	26
1.4	Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія в хірургії	22
1.5	Трансфузіологія та нутриціологія в хірургії	12
1.6	Хірургічна інфекція	32
Розділ 2. Хірургія органів грудної та черевної порожнини		
2.1	Торакальна хірургія	48
2.2	Абдомінальна хірургія	162
2.3	Проктологія	24
2.4	Хірургія ендокринної системи	22
Розділ 3. Спеціалізовані галузі хірургії		
3.1	Судинна хірургія	24
3.2	Невідкладна хірургія в урології та гінекології	20
3.3	Хірургія дитячого віку	20
3.4	Онкологія	34
Розділ 4. Травматологія та невідкладні стани		
4.1	Основи травматології та ортопедії	26
4.2	Опіки та відмороження	24

Всього годин основної дисципліни		526
Додаткові та суміжні дисципліни		
1.	Особливо небезпечні інфекції. Проблеми СНІДу та вірусних гепатитів. Туберкульоз Імунопрофілактика.	60
2.	Організація невідкладної медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях	56
3.	Менеджмент в охороні здоров'я. Медичне право. Протидія насильству в сім'ї. Медична інформатика	58
Всього годин додаткових та суміжних дисциплін		174
Разом		700

III. ПЕРЕЛІК ОBOB'ЯЗKОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі і проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я, застосовуючи теоретичні знання, практичні навички та вміння з метою надання фахової високоякісної медичної допомоги за спеціальністю І2 – Медицина на рівні лікаря-спеціаліста
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1 Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. ЗК2 Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. ЗК3 Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. ЗК4 Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. ЗК5 Вміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою. ЗК6 Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. ЗК7 Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка.) ЗК8 Здатність до адаптації та автономних дій в новій ситуації. ЗК9 Вміння визнавати власні помилки та запобігати, мінімізувати негативні наслідки. ЗК10 Спроможність до роботи у команді, зокрема у міждисциплінарній та інтернаціональній. ЗК11 Спроможність до організації правового забезпечення та менеджменту професійної діяльності. ЗК12 Здатність виконувати професійні обов'язки в умовах численних конкуруючих вимог. ЗК13 Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів. ЗК14 Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. ЗК15 Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. ЗК16 Спроможність інтерпретувати результати лабораторних та

	інструментальних досліджень. ЗК17 Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, заключний, супутній діагноз, невідкладні стани. ЗК18 Спроможність до визначення тактики, методів лікування та надання екстреної та невідкладної медичної допомоги за міжнародними протоколами. ЗК19 Знання показань, протипоказань, побічних дій і лікарських взаємодій препаратів, які використовуються в лікарській практиці.
Професійні компетентності (ПК)	ПК1 Знання організації планової та невідкладної хірургічної допомоги населенню країни (загальні питання); організації роботи в хірургічному відділенні і в кабінеті поліклініки, перев'язочній, операційній. ПК2 Знання організації медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовими ушкодженнями. ПК3 Знання основних питань топографічної анатомії, нормальної фізіології систем організму; етіології та патогенезу хірургічних захворювань; клінічної симптоматики основних хірургічних захворювань, особливості їх перебігу у дітей; диференційної діагностики хірургічних хвороб з суміжною (урологічною, гінекологічною, терапевтичною) патологією. ПК4 Вміння орієнтуватись в константах гомеостазу, їх порушеннях та корекції; визначити групову і резус-приналежність крові, проводити проби на індивідуальну сумісність, переливати компоненти крові та кровозамінні розчини, діагностувати гемотрансфузійні ускладнення та застосовувати заходи боротьби з ними. ПК5 Проведення цілеспрямованого клінічного обстеження хворого. ПК6 Вміння інтерпретувати результати загальних та спеціальних методів дослідження, робити на основі цих даних узагальнення та практичні висновки. ПК7 Знання питань асептики та антисептики в хірургії; основних документів, які регламентують заходи з підтримання санітарно-епідеміологічного режиму хірургічних відділень. ПК8 Знання питань специфічних хірургічних інфекцій (правець, сказ тощо). ПК9 Знання і вміння застосовувати протоколи оперативних втручань гострих хірургічних захворювань та пошкоджень органів черевної та грудної порожнини, магістральних і периферичних судин; хірургічної інфекції серозних порожнин, м'яких тканин. ПК10 Знання основ фармакотерапії (зокрема антибіотико- та гормонотерапії), імунології, антибіотикопрофілактики в хірургії. ПК11 Знання основ післяопераційної реабілітації та Положення про тимчасову та стійку втрату працездатності; роботи лікарсько-консультативної та медико-соціальної експертної комісії. ПК12 Вміння своєчасно діагностувати і лікувати післяопераційні ускладнення.

Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН 1. Знати анатомію та фізіологію системи травлення, кровоносної системи, органів грудної та черевної порожнини, гістологічні зміни у внутрішніх органах і тканинах в нормі та при патологічних станах; вміти використовувати набуті знання у практичній діяльності лікаря. ПРН 2. Збирати і оцінювати анамнестичні дані хірургічних хворих. Виділяти із загального анамнезу пацієнта найбільш важливі дані, які свідчать про хірургічну патологію органів і систем. ПРН 3. Проводити обстеження хірургічних хворих (огляд тіла з метою виявлення симптомів і синдромів, характерних для хірургічної патології органів грудної, черевної порожнини, патології судинної системи, які можуть потребувати консервативного або оперативного лікування. ПРН 4. Знати та розуміти значення виявлених у хірургічних пацієнтів симптомів та об'єднувати їх у синдроми. ПРН 5. Знати етіологію, патогенез, клінічні прояви, діагностичні ознаки гострих та хронічних захворювань органів черевної, грудної порожнини, захворювань м'яких тканин, периферичних та центральних судин, щитовидної залози ПРН 6. Оцінювати результати лабораторних та інструментальних додаткових методів обстеження хворого (загальні та бактеріологічні аналізи крові та сечі, біохімічний аналіз крові, коагулограму, визначати групу крові, дані радіологічних та рентгенологічних методів обстеження, дані ультразвукового, ендоскопічних методів обстеження). ПРН 7. Обґрунтовувати клінічний діагноз захворювання враховуючи дані об'єктивного обстеження хірургічного пацієнта, результати допоміжних методів обстеження та проведення диференціальної діагностики. ПРН 8. Призначити етіологічне, патогенетичне та симптоматичне лікування гострих та хронічних хірургічних захворювань які не потребують оперативних методів лікування. ПРН 9. Знати види традиційних та сучасних малоінвазивних відео-ендоскопічних втручань які виконуються при гострій та хронічній хірургічній патології (екстрені та планові оперативні втручання). ПРН 10. Вміти визначити необхідність в конкретному виді оперативного втручання в залежності від встановленого клінічного діагнозу та соматичного стану хворого. ПРН 11. Знати технічне оснащення, необхідне для виконання різних видів хірургічних втручань, вміти підготувати його до роботи з урахуванням техніки безпеки. ПРН 12. Знати взаємодію і несумісність лікарських препаратів, що застосовуються і практиці лікаря-хірурга, побічні дії ліків. ПРН 13. Знати особливості роботи лікаря-хірурга в екстремальних умовах (війна, епідемія, природні катастрофи) та проводити діагностику невідкладних станів за будь-яких обставин. ПРН 14. Знати питання інтенсивної терапії та реанімації хірургічних пацієнтів та визначати тактику надання екстреної медичної допомоги за різних умов.
--	---

	ПРН 15. Надавати екстрену медичну допомогу (штучне дихання, закритий масаж серця, тощо). ПРН 16. Організовувати та проводити серед населення та військовослужбовців лікувально-евакуаційні заходи в умовах надзвичайної ситуації. ПРН 17. Вміти виконувати медичні маніпуляції та оперативні втручання. ПРН 18. Проводити профілактичні та протиепідемічні заходи для запобігання розповсюдження інфекційних хвороб в умовах хірургічного стаціонару та хірургічного кабінету поліклініки, а також проводити профілактику хірургічних захворювань. ПРН 19. Проводити диспансерний нагляд хірургічних пацієнтів. ПРН 20. Проводити лікарсько-трудова експертизу у хірургічних пацієнтів з оформленням відповідних документів на підставі даних про хворобу та особливості професійної діяльності. ПРН 21. Оформляти історію хвороби на основі проведення об'єктивного та допоміжних обстежень хворого, оцінки цих даних, обґрунтування діагнозу та плану лікувальних заходів. Готувати звіти про особисту лікарську діяльність. ПРН 22. Вміти вести медичну документацію на амбулаторному прийомі. Проводити медико-статистичні дослідження здоров'я населення. ПРН 23. Проводити аналіз хірургічної захворюваності, виявляти групи і фактори ризику використовуючи статистичні і лабораторні методи. ПРН 24. Проводити аналіз основних показників діяльності хірургічного відділення та хірургічного кабінету поліклініки. Проводити заходи щодо забезпечення якості медичної допомоги. ПРН 25. Проводити заходи з організації хірургічної медичної допомоги населенню. ПРН 26. Вести здоровий спосіб життя, застосовуючи прийоми саморегуляції та самоконтролю. ПРН 27. Знати та використовувати основні відомчі документи, якими регламентується хірургічна служба та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками. ПРН 28. Використовувати принципи етики і деонтології у діяльності лікаря-хірурга. ПРН 29. Виконувати заходи з охорони праці та індивідуальної безпеки у разі виникнення небезпечних / надзвичайних ситуацій.
--	---

IV. ЗАХОДИ З ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль знань лікаря-слухача здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять.

Підсумковий контроль (атестація):

Атестація на визначення знань і практичних навичок з присвоєнням відповідно професійної кваліфікації підлягають особи, що пройшли цикл спеціалізації.

Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію, формується наказом

ректора Університету.

До атестації допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки. Допуск до проведення атестації оформлюється наказом ректора Університету.

Атестація лікарів включає:

- тестування електронне
- перевірка практичної підготовки;
- співбесіда.

Оцінка з атестації враховує результати всіх трьох етапів підсумкового контролю. За результатами атестації атестаційна комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні відповідної професійної кваліфікації.

За позитивними результатами атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям видається сертифікат встановленого зразка.

V. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Анестезіологія та інтенсивна терапія : підруч. для лікарів-інтернів та слухачів вищ. мед. навч. закл. III–IV рівнів акредитації та закл. (ф-тів) післядиплом. освіти. Т. 2. Окремі питання анестезіології та інтенсивної терапії / С. О. Акентьев [та ін.]. – Київ : Фенікс, 2015. – 500 с. : іл.

2. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани : навч. посіб. для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. (ф-тів) післядиплом. освіти / І. Л. Басенко [та ін.]; ред.: А.С. Владика, О. О. Тарабрін. – Суми : Університет. кн., 2018. – 584 с.

3. Бабкіна О. Діагностика ушкоджень травного тракту при механічній травмі : монографія / О. Бабкіна, І. Коробко. – 2018.

4. Бабкіна О. П. Дослідження травми органів черевної порожнини лабораторними методами : монографія / О. Бабкіна. – 2018.

5. Власов В. В. Основи хірургічної асистенції. Зав'язування вузлів : навч.-практ. посіб. / [В. В. Власов, А. Е. Гурницький, Б. О. Левчук]. – 2018.

6. Воєнно-польова хірургія : підруч. для студентів, лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. (ф-тів) післядиплом. освіти МОЗ України / Я. Л. Заруцький [та ін.] ; ред.: Я. Л. Заруцький, В. М. Запорожан ; М-во оборони України, М-во охорони здоров'я України. – Одеса : Одес. МУ, 2016. – 416 с. : іл.

7. Данчин А. О. Принципи медичного сортування, надання медичної допомоги, та визначення черговості евакуації поранених з бойовими нейрохірургічними травмами в системі лікувально-евакуаційного забезпечення збройних сил України : метод. Вказівки / А. О. Данчин, О. Г. Данчин ; під ред. І. П. Хоменка. – Київ : Лазурит-Поліграф, 2016. – 40 с. : табл., іл.

8. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів : навч. посіб. / М. І. Бадюк [та ін.] ; ред. М. І. Бадюк ; Укр. військ.-мед. акад. МО України. – Київ : Чалчинська Н. В., 2018. – 204 с.

9. Екстрена та невідкладна медична допомога: посіб. для лікарів-інтернів з підгот. до складання ліценз. іспиту «Крок-3» / (Н.В.Банадига та ін.). – 2017
10. Загальна хірургія : [підручник для студентів ВНЗ] / [В. П. Андрющенко та ін.] ; за ред. проф.: Я. С. Березницького [та ін.]. – 2018.
11. Загальна хірургія з основними видами хірургічної патології. Лікування хворого в хірургічному стаціонарі / Р. О. Сабадишин [та ін.]. – 2018.
12. Застосування інноваційних технологій в хірургічному лікуванні гнійно-некротичних ран м'яких тканин / О. М. Петренко [та ін.]. – Київ : LAT and K, 2018. – 254 с. : табл., іл.
13. Кобилецький С. М. Хірургічне лікування гострого деструктивного панкреатиту з використанням мініінвазивних методик / С. М. Коби-лецький. – Суми : Сум. держ. ун-т, 2017. – 230 с. : табл., іл.
14. Кравченко С. П. Трансплантологія : для студентів вищ. навч. закл. МОЗ України та лікарів-інтернів закл. (ф-тів) післядиплом. освіти МОЗ України / С. П. Кравченко, Р. В. Луценко, О. А. Шкурупій ; Укр. мед. стоматол. акад. – Полтава : УМСА, 2018. – 262 с. : табл., іл.
15. Написання та оформлення науково-дослідних робіт в хірургії (поради науковцям-початківцям) : метод. рек. / НАН України, Центр інновац. мед. технологій. – 2018.
16. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини : (клініч. кер.) / Р. Л. Ахметшин [та ін.] ; ред.: П. Г. Кондратенко, В. І. Русин ; рец.: В. І. Десятерик, О. Є. Каніковський, Б. О. Матвійчук. – Донецьк: Заславський О. Ю., 2013. – 720 с.
17. Організація медичного забезпечення збройних сил європейських держав : навч. посіб. / М. І. Бадюк [та ін.] ; Укр. військ.мед. акад. МО України, Каф. орг. мед. забезп. збройних сил. – Київ : Чалчинська Н. В., 2015. – 104 с.
18. Основи хірургічної асистенції. Зав'язування вузлів: навч.-практич. посіб. – 2018.
19. Перитоніт – одвічна проблема невідкладної хірургії / Монографія / за ред. В.П. Польового, В.В. Бойко, Р.І. Сидорчука. – Чернівці: Медун-т, 2012. – 376 с.
20. Петрик О. І. Атлас першої медичної допомоги при травмах : метод. рек. / О. І.Петрик, Р. О. Валецька. – 2016.
21. Хірургія : в 2-х т. Т. 1. Загальна хірургія з основними видами хірургічної патології. Лікування хворого в хірургічному стаціонарі : підручник / Р. О. Сабадишин, В. О. Рижковський, О. В. Маркович, [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 784 с.
22. Хірургічні хвороби : підручник для студентів, лікарів-інтернів та лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти зі спеціальності «Загальна практика – сімейна медицина» / Я. С. Березницький [та ін.] ; під ред. П. Д. Фоміна, Я. С. Березницького. – Київ : Медицина, 2017. – 430 с. : табл., іл.
23. Хірургія : підруч. у двох томах. Т. 1 Загальна хірургія з основними видами хірургічної патології. Лікування хворого в хірургічному стаціонарі/ Р. О. Сабадишин [та ін.]. – Вінниця : Нова Кн., 2018. – 782 с. : табл., іл.

24. Хірургія гнійно-некротичних ускладнень за синдрому діабетичної стопи: монографія / І. Я. Дзюбановський [та ін.] ; рец.: В. В. Бойко, В. О. Шапринський, І. М. Шевчук. – Тернопіль : Укрмедкн., 2018. – 316 с.
25. Хірургія пошкоджень. Надання екстреної медичної допомоги в центрі травми багатoproфільної лікарні : посібник / І. О. Воробей [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Мазуренка, Г. Г. Рощина. – 2018.
26. Клінічна онкологія: Посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів/ Б.О.Болух, В.В.Петрушенко, А.А. Ткач та ін..; за ред.. д.мед.н., проф.. Б.О.Болуха.- Вінниця: ДП «ДКФ», 2012. - 704 с.
27. Невідкладна військова хірургія. Українське видання.-«Наутилус».- 2015 – 467 с.
28. Герич І.Д., Іфтодій А.Г., Більцан О.В. Хірургічні ускладнення ін'єкційної наркоманії: проблеми та особливості лікування.- Львів-Чернівці:»Букрек».- 2015, 488 с.
29. П.Д. Фомін, Я.С. Березницький, О.А. Вільцанюк, М.Д. Желіба та ін.; Хірургічні хвороби: підручник (ВНЗ IV р. а.). Медицина, 2016 – 406с
30. Загальна хірургія (за ред. С.Д.Хіміча, М.Д.Желіби). Вид. 3-тє- К.: «Медицина», 2018.- 608 с.
31. Загальна хірургія /за ред. Я.С.Березницького, М.П.Захараша, В.Г.Мішалова, В.О. Шідловського. - Вінниця, Нова книга.- 2018, 344 с.
32. Півторак В.І. Кобзар О.Б., Шевчук Ю.Г. Короткий курс топографічної анатомії та оперативної хірургії.- Вінниця: Нова книга, 2015.- 224 с.
33. Шейко В.Д. Хирургия поврежденных при политравме мирного и военного времени.- Полтава: ООО «АСМИ», 2015.- 560 с.

Іноземні джерела:

1. S.D. Khimich, M.D. Zheliba, V.P. Andryushchenko et al. General Surgery: textbook – Kyiv, 2019, 534 с.
2. Actual problems of emergency abdominal surgery / Edited by Dmitry Victorovich Garbuzenko// InTech. – 2016. – 216 p.
3. AgrestaF. Laparoscopic Cholecystectomy / Ferdinando Agresta, Fabio Cesare Campanile, Nereo Vettoretto // Springer International Publishing Switzerland. – 2014. – 185 p.
4. Avelar J.M. New Concepts on Abdominoplasty and Further Applications/ Juarez M. Avelar // Springer International Publishing Switzerland. – 2016. – 602 p.
5. Bonavina L. Innovation in Esophageal Surgery / Springer-Verlag Italia. – 2012. – 136 p.
6. BrethauerS. Minimally Invasive Bariatric Surgery / Stacy Brethauer, Philip R. Schauer, Bruce D. Schirmer // Springer-Verlag New York. Distribution rights for India: Delhi Book Store, New Delhi, India. – 2015. – 544 p.

7. DienemannHendrik C. Chest Surgery / Hendrik C. Dienemann, Hans Hoffmann, Frank C. Detterbeck // Springer-Verlag Berlin Heidelberg. – 2015. – 544 p.
8. Hyung Kyu Yang. Hemorrhoids / Springer-Verlag Berlin Heidelberg. – 2014. – 142 p.
9. Inguinal Hernia / Silvestro Canonico// InTech. – 2014. – 132 p.
10. J.R. Howe. Endocrine and Neuroendocrine Surgery / James R. Howe // Springer-Verlag Berlin Heidelberg. – 2017. – 160 p.
11. The ASCRS Textbook of Colon and Rectal Surgery. Third edition. / S.R. Steele,T. L. Hull, Th.E. Read, T.J. Saclarides, A.J. Senagore, C.B. Whitlow // Springer International Publishing. – 2016. – 1292 p.
12. Zongcheng Yang. Chinese Burn Surgery / Springer Netherlands. – 2015. – 481 p.
13. Choudhury S. R. Pediatric Surgery : a quick guide to decisionmaking / S. R. Choudhury. – Singapore : Springer, 2018. – XXXI, 401 p.
14. Fundamentals of Pediatric Surgery / eds.: P. Mattei [et al.]. – 2nd ed. – Berlin : Springer, 2017. – XXV, 935 p. : il
15. Levine M. D. The Washington Manual of Emergency Medicine / M. D. Levine, W. S. Gilmore. – Philadelphia [etc.] : Wolters Kluwer, 2018. – XXII, 668 p. – (Lippincott manual
16. Manual of Clinical Oncology / eds.: B. Chmielowski, M. Territo. – 8th ed. – Philadelphia [etc.] : Wolters Kluwer, 2017. – XV, 884 p. : il
17. Moore K. L. Clinical Anatomy by Regions / K. L. Moore, A. F. Dalley, A. M. R. Agur. – 8th ed. – Philadelphia [etc.] : Wolters Kluwer, 2018. – XXXV, 1153 p. : il. – (International edition
18. Netter F. H. Atlas of Human Anatomy / F. H. Netter. – 7th ed. – Philadelphia : Elsevier, 2019. – XVI, 535, I-42 p. : il. – (International edition).
Примірники: 200 – ІЛ (200)
19. Pardo M. C. Basics of Anesthesia / M. C. Pardo, D. R. Miller. – 7th ed. – Philadelphia : Elsevier Saunders, 2018. – XX, 914 p. : il.
20. Principles and Practice of Surgery / eds.: J. O. Garden, R. W. Parks. – 7th ed. – Edinburgh : Elsevier, 2018. – XII, 568 p. : il. – (International edition
21. The Mont Reid Surgical Handbook / University of Cincinnati Surgical Residents ; eds.: Jeffrey M. Sutton [et al.]. – 7th ed. – Philadelphia : Elsevier, 2018. – XIV, 400 p.
22. The Washington Manual of Surgery / ed.: M. E. Klingensmith [et al.]. – 7th ed. – Philadelphia [etc.] : Wolters Kluwer, 2016. – XV, 984 p